

مدیریت بحران در جمهوری اسلامی ایران

بحران‌های سیاسی - اجتماعی

www.ketabonline.ir

سرشناسه:	محمدی، منوچهر، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	مدیریت بحران در جمهوری اسلامی ایران؛ بحران‌های سیاسی - اجتماعی / منوچهر محمدی؛ تدوین نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی.
مشخصات نشر:	قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۳۲۰ ص.
شابک:	978-964-531-894-7
فروست:	مجموعه انقلاب اسلامی؛ ۶۹
وضع فهرس، نویسی:	فیبای مختصر
شناسه افزوده:	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
شناسه افزوده:	دانشگاه معارف اسلامی، معاونت پژوهشی
شناسه افزوده:	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۳/۲۳۳۸

استاد محترم و دانشجوی عزیز

خواهشمند است با ارائه دیدگاه‌های خود ما را در رفع نواقص و ارتقای کتاب یاری بخشید.

شماره تلفکس واحد ارزیابی علمی: ۳۷۷۴۹۹۱۹ - ۲۵۰

صندوق پستی: ۶۱۷۳ - ۳۷۱۵۵

پست الکترونیکی: arzyabi@maaref.ac.ir

مجموعه انقلاب اسلامی

۶۹

مدیریت بحران در جمهوری اسلامی ایران
بحران‌های سیاسی - اجتماعی

نویسنده: منوچهر محمدی

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی

حرفه‌چین: اعظم یزدلی

استار: امیرعباس رجبی

ناظر: بن‌نهایی: محمد رجبی

طراح: ملحدی: معزی

صفحه: ارا: صالح زارع

ناشر: دفتر نشر معارف

نوبت چاپ: اول، تیر ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شابک: ۷ - ۸۹۴ - ۵۳۱ - ۹۶۴ - ۹۶۱

کلیه حقوق محفوظ است

مراکز پخش:

مدیریت پخش دفتر نشر معارف: قم، خیابان شهدا، کوچه ۳۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۰۰۰۴

■ قم: ۲۷۷۳۵۴۵۱-۰۲۵ ■ تهران: ۸۸۹۱۱۲۱۲-۰۴۱ ■ مشهد: ۳۲۲۲۰۱۱۹-۰۵۱ ■ شیراز: ۳۲۳۴۴۶۱۵-۰۷۱

■ کرمانشاه: ۳۷۲۳۸۴۱۱-۰۸۳ ■ کرمان: ۳۲۲۳۱۴۶۶-۰۳۴ ■ رشت: ۳۳۳۲۰۶۹۷-۰۱۳ ■ تبریز: ۳۵۵۷۶۰۰۰-۰۴۱

■ کرج: ۳۴۴۳۵۲۹۰-۰۲۶ ■ شهرکرد: ۳۲۲۴۳۲۲۲-۰۳۸ ■ قزوین: ۳۳۳۶۲۸۰۶-۰۲۸ ■ ساری: ۳۳۲۵۳۰۲۰-۰۱۱

■ ارومیه: ۳۲۳۵۴۵۲۲-۰۴۴ ■ اراک: ۳۲۲۲۹۰۳۸-۰۸۶ ■ اصفهان: ۳۳۳۷۱۶۹۱-۰۳۱ ■ اردبیل: ۳۳۲۶۰۳۱۴-۰۴۵

■ بیرجند: ۳۲۴۲۰۰۷۸-۰۵۶ ■ ایلام: ۷۷۵۵۱۸۸-۰۹۱ ■ گرگان: ۳۲۲۳۷۸۸۰-۰۱۷ ■ بندرعباس: ۳۳۶۱۷۵۵۷-۰۷۶

■ اهواز: ۷۷۵۵۱۶۴-۰۹۱ ■ بوشهر: ۹۱۷۶۶۷۱۵۵۴-۰۹۱ ■ زنجان: ۳۳۳۶۶۴۲۵-۰۲۴ ■ خرم آباد: ۷۷۵۵۱۷۴-۰۹۱

نشانی الکترونیکی: E-mail: info@ketabroom.ir؛ پایگاه اینترنتی: www.ketabroom.ir

سخن آغازین

انقلاب‌ها در مسیر وقوف و تدبیر خود تا زمانی که پایه‌های نظام سیاسی جدید را مستحکم نمایند، عمدتاً با مشکلات و مواضع بزرگی که گاه به بروز بحران‌های اجتماعی و سیاسی منجر می‌شوند، مواجه می‌گردند که در صورت طلاق به‌منافع و مدیریت قوی بحران، قابل کنترل خواهند بود. اما در صورت عدم مدیریت صحیح، بحران می‌تواند مسیر انقلاب‌ها را تغییر دهد.

انقلاب اسلامی در ایران نیز که با حضور مردم و رهبری حضرت امام خمینی (ره) به پیروزی رسید، از این قاعده مستثنی نبود و بحران‌ها و فتنه‌های فراوانی با حمایت قدرت‌هایی که منافع خود را با بروز این انقلاب در خطر می‌دیدند، به وجود آمدند. با رغم کارشناسان امر، هر کدام از این رخدادها به‌تنهایی برای فروپاشی یک کشور، کافی بود. از این رو، بروز این بحران‌ها و بررسی مدیریت حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب و سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی در مقابله با این بحران‌ها در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی می‌تواند برای دانشجویان و اساتید ارجمند، مفید باشد.

در زمینه بررسی بحران‌ها و توطئه‌های مختلف علیه نظام جمهوری اسلامی ایران و شیوه مدیریت بحران‌ها و خنثی‌سازی توطئه‌ها از سوی نظام، کمتر تألیفی به‌صورت منسجم، صورت گرفته است که این مهم در اثر پیش‌رو با عنوان *مدیریت بحران در جمهوری اسلامی ایران؛ بحران‌های سیاسی - اجتماعی* که به قلم استاد ارجمند *دکتر منوچهر محمدی* نگارش یافته است، به‌خوبی انعکاس یافته است.

نویسنده محترم در این اثر پس از بیان مباحث مقدماتی از قبیل تعریف بحران و عوامل و انگیزه‌های بحران‌سازی دشمنان، مجموعه مشکلات امنیتی، منازعات قومی و بحران‌های

طراحی شده توسط دشمنان انقلاب اسلامی را در قالبی منطقی و دسته‌بندی مناسب به رشته تحریر درآورده است. در فصل دوم کتاب، مجموعه منازعات قومی که در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی در مناطقی از کشور پدید آمده بود را بررسی و چگونگی مدیریت بحران توسط نظام جمهوری اسلامی را نیز بیان نموده است. فصل سوم کتاب به بررسی حوادث تروریستی و نوع مدیریت بحران در این حوادث پرداخته است. فصل چهارم کتاب نیز کودتاهای نظامی طراحی شده را مورد بررسی قرار داده است و در فصل پنجم کتاب نیز تجاوزات نظامی به خاک ایران اسلامی و چگونگی مواجهه و بسیج نیروهای نظامی و مردمی با آن بیان شده است. در فصل شش و پایانی کتاب نیز مهم‌ترین فتنه‌هایی که دامنگیر نظام جمهوری اسلامی شده و نحوه مدیریت بحران توسط مجموعه حاکمیت نظام، مورد بحث قرار گرفته است.

معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی ضمن ارج نهادن به تلاش نویسنده محترم، از ارزیابان علمی این اثر، حجت‌الاسلام دکتر محمدجواد نوروزی و دکتر مصطفی ملکوتیان سپاسگزاری می‌نماید. همچنین از مدیر محترم گروه انقلاب اسلامی حجت‌الاسلام دکتر حسین ارجینی و کارشناس محترم کتابخانه انقلاب اسلامی آقای محمدابراهیم نیکزاد که ارزیابی و نظارت بر اصلاح و تکمیل این اثر را عهده‌دار شده‌اند، قدردانی می‌نماید.

امیدواریم کتاب حاضر اثری سودمند برای استاذ دانشجو، محترم باشد و فرهیختگان ارجمند نیز با ارائه نقطه‌نظرات خود، ما را در راستای رفع نواقص و تولید آثار ارزشمند علمی یاری رسانند.

معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۵
---------------	----

فصل اول: کلیات

(۱۷-۳۶)

مقدمه.....	۱۹
عوامل بحران‌سازی دشمنان.....	۲۰
۱. اسلامی بودن نظام.....	۲۰
۲. تعارض جدی با فرهنگ و ارزش‌های غربی.....	۲۱
۳. به مخاطره انداختن منافع ابرقدرت‌ها.....	۲۱
۴. تأثیر و نفوذ در نهضت‌های آزادی‌بخش.....	۲۱
۵. ضدیت با نظام سلطه.....	۲۲
۶. طرح آزادی سرزمین فلسطین و نابودی رژیم صهیونیستی.....	۲۲
تعریف بحران.....	۲۳
ویژگی‌های عمومی بحران‌ها.....	۲۵
انواع بحران.....	۲۷
۱. منازعات قومی.....	۲۷
۲. ترور.....	۲۷
۳. کودتا.....	۲۸
۴. تجاوز نظامی.....	۲۸
۵. فتنه.....	۲۹
مدیریت بحران در اسلام.....	۲۹
۱. مدیریت پیامبر اعظم (ص).....	۳۰
۲. مدیریت امام علی (ع).....	۳۲
سازماندهی پژوهشی.....	۳۵

فصل دوم: منازعات قومی

(۹۰ - ۳۷)

۳۹	 مقدمه
۴۰	 پیشینه بحران‌های قومیتی در ایران
۴۲	 تنوع قومیتی و طمع‌ورزی دشمن
۴۴	 الف) غانله «خلق کرد»
۴۴	 ۱. مقدمه
۴۷	 ۲. نقش کردها در بروز شرایط بحرانی در کردستان
۵۱	 ۳. اجرای نقده و پاوه
۵۳	 ۴. فاجعه زندان دلتو
۵۳	 ۵. چگونگی ختم غانله
۵۴	 ب) غانله «خلق عرب»
۵۴	 ۱. مقدمه
۵۶	 ۲. خرمشهر در درازن انقلاب اسلامی
۵۷	 ۳. بحران در خرمشهر
۶۲	 ۴. چگونگی ختم غانله
۶۲	 ج) غانله «خلق ترکمن»
۶۲	 ۱. مقدمه
۶۳	 ۲. واقعه گنبد
۶۵	 ۳. چگونگی ختم غانله
۶۷	 د) غانله «خلق ترک»
۶۷	 ۱. مقدمه
۶۸	 ۲. آذربایجان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی
۷۰	 ۳. نقش آذربایجان در انقلاب اسلامی
۷۱	 ۴. حزب جمهوری خلق مسلمان
۷۲	 ۵. چگونگی ختم غانله
۷۳	 ه) غانله «خلق بلوچ»
۷۳	 ۱. مقدمه
۷۵	 ۲. بلوچستان پیش از پیروزی انقلاب اسلامی
۷۷	 ۳. بلوچستان پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۸۱	 مدیریت جمهوری اسلامی در بحران‌های قومیتی
۸۴	 ۱. اتخاذ تدابیر در راستای حفظ وحدت کشور
۸۵	 ۲. افشای نقش اجانب

۸۶	۳. تبیین مسئله و روشنگری جامعه.....
۸۷	۴. دعوت مردم به آرامش.....
۸۷	۵. اعزام هیئت‌های حقیقت‌یاب.....
۸۸	۶. تأکید بر حل بحران‌ها از طریق مردم.....
۸۸	۷. برخورد قاطع با غائله‌گران.....

فصل سوم: مدیریت جمهوری اسلامی در بحران ترور و تروریسم

(۹۱ - ۱۴۲)

۹۳	مقدمه.....
۹۴	مفهوم ترور از دیدگاه اسلام.....
۹۵	بحران ترور و تروریسم در جمهوری اسلامی.....
۹۶	الف) گروه فرقان.....
۹۶	۱. پیشینه.....
۹۹	۲. اقدامات تروریستی.....
۱۰۲	۳. چگونگی کشف و سرکوب.....
۱۰۴	ب) سازمان مجاهدین خلق ایران (مذقت).....
۱۰۴	۱. پیشینه.....
۱۰۴	یک. از تأسیس تا استحاله ایدئولوژیک (سال ۱۳۵۴).....
۱۰۵	دو. از سال ۱۳۵۴ تا پیروزی انقلاب اسلامی.....
۱۰۷	۲. مواضع سازمان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۱۱۰	۳. آغاز اقدامات تروریستی.....
۱۱۲	۴. چگونگی کشف و سرکوب.....
۱۱۴	ج) سازمان پیکار (پیکار در راه آزادی طبقه کارگر).....
۱۱۵	۱. واقعه آمل.....
۱۲۰	۲. چگونگی سرکوب.....
۱۲۱	د) باند ترور مهدی هاشمی.....
۱۲۱	۱. پیشینه.....
۱۲۴	۲. اقدامات تروریستی.....
۱۲۴	یک. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۱۲۵	دو. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۱۲۸	۳. چگونگی کشف و سرکوب.....
۱۳۴	مدیریت بحران.....
۱۳۴	۱. ترور از دیدگاه امام خمینی (ره).....

۲. خنثی کردن آثار ترور ۱۳۶
۳. ایجاد آرامش در جامعه ۱۳۷
۴. تقویت روحیه شهادت‌طلبی ۱۳۷
۵. به چالش کشیدن منطق و تفکر تروریست‌ها ۱۳۸
۶. توصیه به بازگشت گروه‌های تروریستی به آغوش اسلام و مسلمین ۱۳۸
۷. نقش مردم در برخورد با تروریست‌ها ۱۳۹
۸. برخورد قاطع با گروه‌های تروریستی ۱۳۹

فصل چهارم: مدیریت جمهوری اسلامی در کودتاهای نظامی

(۱۸۴ - ۱۴۳)

- مقدمه ۱۴۵
- طرح مسئله ۱۴۷
- الف) کودتای «توده» ۱۴۷
 ۱. نقشه کودتاجان ۱۴۸
 - یک. اهداف تدوین شده برای بمباران ۱۵۲
 - دو. کودتا در شهرستان‌ها ۱۵۳
 ۲. افشای کودتا ۱۵۴
 ۳. برخورد نظام با کودتاجیان ۱۵۵
- ب) کودتای معروف به قطب‌زاده - شریعت‌مداری ۱۵۶
 ۱. مقدمه ۱۵۶
 ۲. قطب‌زاده بعد از پیروزی انقلاب ۱۵۷
 ۳. طرح کودتا ۱۵۸
 - یک. نقشه و طرح اتهامات قطب‌زاده ۱۵۹
 - دو. شریعت‌مداری و کودتا ۱۶۲
 ۴. کشف کودتا ۱۶۲
 ۵. برخورد نظام با کودتاجیان ۱۶۵
- ج) طرح کودتای شبکه نظامی حزب توده ۱۶۵
 ۱. پیشینه ۱۶۵
 ۲. حزب توده بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ۱۶۸
 ۳. شبکه‌سازی برای کودتا ۱۷۰
 ۴. کشف و سرکوب ۱۷۴
- مدیریت بحران ۱۷۶
 ۱. اقدامات پیشگیرانه ۱۷۶
 - یک. تقلیل زمینه و بستر کودتا ۱۷۶

۱۷۸.....	دو. تشکیل نیروهای مسلح انقلابی.....
۱۷۹.....	سه. ایجاد نهادهای عقیدتی - سیاسی در ارتش.....
۱۷۹.....	۲. خنثی سازی کودتا.....
۱۷۹.....	یک. افشای نقش بیگانگان.....
۱۸۰.....	دو. نقش مردم در خنثی سازی.....
۱۸۱.....	سه. برخورد نظام.....

فصل پنجم: مدیریت جمهوری اسلامی در تجاوزات نظامی

(۲۲۶ - ۱۸۵)

۱۸۷.....	مقدمه.....
۱۸۹.....	اسلام و جنگ.....
۱۹۰.....	طرح مسئله.....
۱۹۱.....	الف) تجاوز آمریکا به صحراء.....
۱۹۱.....	۱. پیشینه عملیات.....
۱۹۲.....	یک. آثار و پیامدهای اشغال سفارت آمریکا.....
۱۹۴.....	دو. پرسنل و تجهیزات دشمن.....
۱۹۵.....	۲. اجرای عملیات.....
۱۹۵.....	یک. بخش اول عملیات.....
۱۹۷.....	دو. بخش دوم عملیات، بدون اجرایی شدن.....
۱۹۹.....	۳. سرانجام این تجاوز.....
۲۰۰.....	ب) تجاوز بعثیون عراق به ایران.....
۲۰۰.....	۱. پیشینه.....
۲۰۱.....	یک. اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران.....
۲۰۲.....	دو. جلوگیری از صدور انقلاب اسلامی.....
۲۰۳.....	سه. اوضاع اقتصادی و نظامی ایران.....
۲۰۴.....	۲. برنامه و طرح عملیات.....
۲۰۵.....	۳. اجرای عملیات.....
۲۰۷.....	نمای کلی از جنگ.....
۲۰۹.....	۴. سرانجام تجاوز.....
۲۱۰.....	ج) مدیریت بحران در تجاوزات نظامی.....
۲۱۰.....	۱. مدیریت بحران در حادثه اشغال سفارت.....
۲۱۱.....	یک. امام و اشغال سفارت.....
۲۱۴.....	دو. برخورد امام با فرستاده‌ها و واسطه‌ها.....

۲۱۶	سه. نقش مشفقانه امام نسبت به زنان و سیاه‌پوستان
۲۱۶	چهار. بی‌اعتنایی به صدور قطعنامه‌های بین‌المللی
۲۱۷	پنج. تأکید بر نقش امدادهای غیبی
۲۲۰	۲. مدیریت بحران جنگ تحمیلی
۲۲۰	یک. ایجاد آرامش در جامعه
۲۲۱	دو. طرح جنگ اسلام و کفر
۲۲۱	سه. ایجاد خودباوری و تقویت اراده ملی
۲۲۲	چهار. حذف تفکر لیبرال‌ها
۲۲۲	پنج. عزل بنی‌صدر و فرماندهی مستقیم امام
۲۲۳	شش. ایجاد وحدت بین ارتش و سپاه
۲۲۴	هفت. بسیج مردمی در جنگ

فصل ششم: فتنه

(۳۰۱-۲۲۷)

۲۲۹	مقدمه
۲۳۱	بستر و زمینه فتنه‌ها در جمهوری اسلامی
۲۳۴	طرح مسئله
۲۳۴	الف) فتنه آیت‌الله شریعتمداری
۲۳۴	یک. پیشینه ماجرا
۲۳۵	۱. شریعتمداری قبل از انقلاب اسلامی
۲۳۷	۲. شریعتمداری بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
۲۳۹	دو. چگونگی ختم غائله
۲۴۰	ب) فتنه قائم‌مقام رهبری
۲۴۰	یک. پیشینه
۲۴۱	دو. زمینه‌های طرح انتخاب قائم‌مقام رهبری
۲۴۷	سه. دستگیری مهدی هاشمی
۲۴۹	چهار. جدال علنی و لفظی قائم‌مقام رهبری با امام
۲۵۷	پنج. حوادث دوران پس از رحلت امام خمینی
۲۵۸	۱. انتخابات ریاست جمهوری در دوم خرداد ۱۳۷۶
۲۶۰	۲. رفع حصر
۲۶۰	شش. انتشار خاطرات آقای منتظری
۲۶۱	ج) فتنه سال ۱۳۸۸
۲۶۱	یک. جنگ نرم بیست‌ساله

۲۷۵	دو. فتنه سال ۱۳۸۸
۲۸۰	۱. رفتارهای قبل از انتخابات ۱۳۸۸
۲۸۱	۲. رفتارهای بعد از انتخابات ۱۳۸۸
۲۸۶	مدیریت بحران فتنه
۲۸۶	یک. مدیریت امام
۲۸۶	۱. پرهیز از منازعات داخلی
۲۸۶	۲. حفظ احترام و شئونات
۲۸۷	۳. مدارا با فتنه‌گران
۲۸۸	۴. توسعه و ارتقاء
۲۸۸	۵. روشنگری مردم
۲۸۹	۶. برخورد قاطع عدم
۲۹۱	دو. مدیریت رهبر قلاب
۲۹۱	۱. روشنگری مردم و مسیر عروم برای شرکت در انتخابات
۲۹۲	۲. بیان شاخص‌های فراموش
۲۹۳	۳. تأکید بر بصیرت خواص
۲۹۴	۴. مقابله با شبهه تقلب
۲۹۶	۵. تأکید بر امنیت و سلامت انتخابات
۲۹۷	۶. دعوت به وحدت، جلوگیری از انشقاق
۲۹۷	۷. دعوت به مسیر قانون
۲۹۹	۸. هشدار نسبت به توطئه دشمنان خارجی
۲۹۹	۹. جذب حداکثری و دفع حداقلی
۳۰۰	۱۰. مرزبندی جریان‌های سیاسی
۳۰۱	۱۱. آگاهی‌بخشی به مردم

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

(۳۰۳-۳۰۸)

منابع و مأخذ

(۳۰۹-۳۲۰)

پیشگفتار

نگاهی گذرا به حوادث و اتفاقات ۳۵ سال بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نشان می‌دهد که مولود نوپای آن، یعنی جمهوری اسلامی با چه بحران‌ها و حوادث عظیمی مواجه شده و آنها را پشت سر گذارده و راست‌قامدتر، توانمندتر و شکوفاتر از گذشته در صحنه سیاست جهانی ظاهر گردیده و بارها قدرت‌هایی همچون ایالات متحده آمریکا را به زانو درآورده، تحقیر کرده و شکست داده است.

بررسی بحران‌ها و توطئه‌های براندازانه دشمنان داخلی و خارجی و از این سو شیوه مدیریت نظام جمهوری اسلامی در خنثی‌سازی این توطئه‌ها و وضعی است که تاکنون کمتر به صورتی منسجم و پیوسته به آن پرداخته شده است. از این رو این مهم توسط کارگروه علوم سیاسی شورای تحول و ارتقای علوم انسانی در شورای عالی انقلاب فرهنگی بر دوش این جانب قرار گرفت.

زمانی که این پژوهش را با کمک و همراهی برادر ارجمندم جناب حجت‌الاسلام حسین خدادادی آغاز کردیم، هرچه جلوتر می‌رفتیم، بیشتر به اهمیت و ضرورت تدوین آن پی می‌بردیم. پژوهش پیش‌رو نه تنها برای دانشجویان رشته علوم سیاسی، بلکه برای سایر رشته‌های علوم انسانی به کار می‌آید و از سویی نه فقط برای نسل جوان امروز، بلکه برای نسل اول انقلاب نیز سودمند است تا با تجدید خاطره و یادآوری، بیشتر به عظمت انقلاب اسلامی پی ببرند.

در اینجا وظیفه خود می‌دانم که از زحمات و تلاش‌های جناب حجت‌الاسلام حسین خدادادی که بار اصلی و عمده این مهم بر دوش ایشان بوده، قدردانی نمایم. درعین حال بی‌گمان این تحقیق را که اولین آن در نوع خود است، خالی از نقص نمی‌دانم.

بدین سبب از همه اندیشمندان و استادان بزرگوار و همچنین از همه کسانی که در دوران وقوع این بحران‌ها حضور داشته و در این باره خاطراتی دارند، درخواست می‌کنم که برای غنابخشیدن به اثر پیش‌رو، ما را از انتقادات و پیشنهادهای سازنده خود محروم نسازند.

منوچهر محمدی

تابستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir